

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, kedd, 1907. december 10.

278. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

RIVA SZAPARY, ADRIA-PALOTA.

Telefon 875. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos postai sorja 40 fillér.

A conventbiróság.

A *Tengerpart* legutóbbi vezető cikkben foglalkozott a fiumei representanzának az az állásfoglalásával, amely arra irányul, hogy a sajtó ügyekben az eddigi törvényes rendelkezéssel szemben ne a budapesti, hanem a fiumei esküdtbiróság legyen az illetékes. A *Pesti Hirlap* tegnapi, vasárnapi száma hosszú, a kérdést minden oldalról megvilágító cikket közöl *Korcsmáros Nándor*, lapunk felelős szerkesztőjének a tollából. A cikket egész terjedelmében alább adjuk közre.

A parlamenti igazságügyi bizottság minapi ülésén Fiume városának országgyűlési képviselője, Zanella Richárd, a bizottság különös szívesége révén, mint vendég, javaslatot tett, amely arra vonatkozott, hogy a sajtóügyekben, a budapesti esküdtbiróság illetékességének megrövidítésével, a fiumei büntetőtörvényszéket ruházzák az esküdtbírói hatáskörrel. Ezt az előterjesztést a magáévá tette dr. Nagy Ferenc országgyűlési képviselő és egyetemi tanár, valamint nagyjában *Günther Antal* igazságügyminiszter is; tehát méltó arra, hogy rámutassunk azokra a rejtett okokra, amelyek ezt a szándékot Zanella Richárd ur agyában megszülettek s amely szándék a magyar állami integritásra és a magyar állami eszmére nézve nem csekély mértékben veszélyes is Fiumében.

Fiumében az esztendő hosszú sora óta, egyesegyedül a magyar sajtó emeli föl a szavát a fiumei nemzeti érdekek védelmében; és egyesegyedül ez a magyar sajtó folytat küzdelmet azok ellen az aspirációk ellen, amelyek elharapódzása máris látható veszedelmekkel fenyegeti az állam fiumei politikai, valamint ökonomiai érdekeit! Ezeknek a nemzet- és államellenes aspirációknak pedig Zanella Richárd képviselő a leghivatalosabb apostala; ő folytatott küzdelmet ellentünk ezzel a hazaelenés lobogóval az utcán s ő folytat még ma is lankadatlan harcot a fiumei autonóm-párt hivatalos lapjában is, amelynek ő fizetéssel szerződött politikai szelleme és mintaképe. Életkérdés tehát rájuk nézve, hogy megfélemlítsék, vagy legalább is megbénítsák ennek a magyar sajtónak az akcióképességét, amely minduntalan tiszta világlátásban tárja a nemzet szemé elé azokat a visszaéléseket, amiket, sajnos, a hivatalos fórumoknak sohasem volt bátorságuk sem megtorolni, sem őszintén bevallani. És javarészt ennek a bátortalan és végtelenül káros politikának a következménye az, hogy a magyar törvényhozó testületek elé a mostanéhoz hasonló javaslatokkal mernek minden habozás és pirulás nélkül állni. Zanella Richárd sajtóügyi reformját szinte csak belecsempészte a politikai élet forgatagában az igazságügyi bizottság munkakörébe s a nagy magyar sajtó észre sem vette; mert lehetetlennek tartjuk, hogy annak gonosz és rejtett célzatait szó nélkül tűrte volna. Erről az eseményről mi is csupán a fiumei autonóm-párt hivatalos orga-

numából értesülünk, a *Voce del Popolo*-ból, amely szórul-szóra hozza a felháborító beszédet, amelylyel a város követe az igazságügyi bizottságban csapta arcul — az igazságot. Ide mellé, elünk egy-egy mondatot a jeles mondkából:

„A jelenlegi büntügyi eljárás (sajtóügyi) nem felel meg az igazság követelményeinek és a fiumei polgárság nincs bizalommal a magyar törvényke. és irant.”

„A jelenlegi eljárás megvonja a fiumeiektől annak a lehetőségét, hogy a „szennylapok” (a fiumei autonómisták előtt ez az általános neve minden olyan magyar lapnak, amely nem ért velük egyet) támadása ellen magukat megvédhessék.”

Az érvelések legvakmerőbb részét pedig az olasz újság közlése alapján olaszul is ide iktatjuk, mintegy a fiumei gondolkodás hü tükre gyanánt:

„La procedura attuale — continuo l'on. Zanella — offende inoltre l'autonomia di Fiume attaccando i fondamenti del diritto giudiziario autonomo . . .” Vagyis: A most érvényben lévő eljárás — folytatá Zanella — Fiume igazságszolgáltatási autonómjogát (!) gyökerében sérti.

Fiume városának képviselője e szerint az igazságügyet is a korona gyöngyének autonómjogául vindikálja. Amennyiben ez az alattomos terv sikerülne, alakulna a fiumei esküdtbiróság intézményében, a szó szoros értelmében egy sajtóügyi conventbiróság, amely derűre-borura törne bírói pálcát a magyar hirlapírókon Fiumében, akik nem szándékoznak sohasem meghódolni az autómjogok köpenyébe pónált hazaelenés törekvéseknek. Jóllehet az állam személt hony előtte. Csak a *Pesti Hirlap* egyik cikksorozatára utalunk, amely leplezetlen képében állította az ország elé azt a szellemet, amely Fiumében a meggyőződéseket rabul tartja. A *Pesti Hirlap* többek között *Egy fiumei nő imája* című átkozódást közölt, amely ugyancsak Zanella ur lapjában jelent meg s amelyben a fiumei nő borzalmas átokkal sújtja a magyarok minden íját-fiját, nem kímélvén még azokat sem, akik az anyák méhében vannak. Nos, ebből a népből alkotott esküdtbiróság lelkiismeretére bizzuk a sajtó fölötti igazságszolgáltatást, már csupán abból az indokból is, hogy a „fiumeieknak nincs bizalmuk a független magyar bíróság iránt!” Hogy ez rájuk nézve végtelenül kedvező volna, azt elhinni nem is kell, hogy az ember magyar igazságügyi miniszter, vagy magyar egyetemi jogtudor legyen.

A kormánynak azonban semmi szín alatt sem szabad azt a megöcséthatatlan lelkiismeretlenséget elkövetni, hogy ki engedje venni kezéből azt a nagy fegyvert, amelylyel egy nemzetiségi vidék sajtóügyét tarthatja gyepőn. Gondoljunk azonban mégis arra az eshetőségre, hogy a magyar kormány nem szakít a mindenkori kormányok tradíciójával (a nemzetiségi kérdésekben éppen az egy-Bánffy-korszak alkotójemlékü kivételt) nem lesz előre látó s a

sajtóügyekre nézve „Fiume érdekében“ É. I. t. 15. és 17. §§-ait akképpen fogja módosítani, hogy a fiumei büntetőtörvényszék legyen illetékes sajtópörökben is esküdszéket alkotni. Egy több évvel ezelőtt megszünt olasz irredenta újság, a „La Difesa“ (amit ugyancsak Zanella ur irt) példája áll előttünk, amely jól tudván, hogy cikkei az állam és törvényeink ellen való izgatások hosszú sorozatait képezik: Susákon, horvát területen jelent meg, hogy elkerülhesse a magyar törvények sújtó karját. És az a sors várna a fiumei magyar sajtóra is, hogy horvát földön kellene megjelenie, hogy az ott még érvényben lévő osztrák büntetőjog védő égíse alatt küzdjön a magyar állam fiumei jogaiért és érdekeiért! Mert a fiumei „conventbiróság“ a magyar sajtó halálos ítéletét, az irredenta újságoknak pedig az elhatalmasodását jelentené.

Joggal félünk, hogy a magyar törvényhozas esetleg elfogadja meggondolatlanul a fiumei képviselő öncélú indítványát, mert már egy praecedens előtt állunk. A praecedens pedig a közigazgatási bíróság egy legújabbán keit döntvénye képezi, amely évtizedes gyakorlatot semmisített meg, alkotván helyette egy olyat, amelyben nincsen köszönet. Ez a döntvény a fiumei községi választások alapjául nem a képviselőválasztási listát szabja elő irányadónak, amely szerint a nem fiumei illetőségűek is részt vehetnek aktív választói jogukkal a községi választásokon, hanem szigorúan meghatározza, hogy a községi választásokon Fiumében csupán a fiumei illetőségűek élhetnek a választói joggal. A közigazgatási bíróság ugy okoskodik, hogy aki a fiumei községi választásokban szerepet akar játszani, az szerezzze is meg az illetőséget. Ennek pedig a magyarokra nézve nagy akadályai vannak. Az Isztriából, vagy Dalmáciából, vagy akár milyen idegen földről idevetődött ember néhány korona költség árán megkapja a hatóságtól az illetőséget, a magyar emberre ellenben következetesen több száz koronát vetnek ki. Erre azt mondhatja Nagy Ferenc egyetemi tanár ur, vagy a közigazgatási bíróság, hogy ott a belügyminiszter, folyamodjon odáig az ügyes-bajos ember. De a belügyminiszternek szintén a fiumei hatóságok referálnak a fiumei magyar ember vagyoni állapotáról, amelyre vonatkozó ellenőrzés aztán már nem létezik. A fiumei kormányzáság örül, ha békén hagyják.

Az a mostani indítvány fölidézi ezt a praecedens emlékeztünkben, amely sokat ártott a fiumei magyarságnak, de amely megközelítőleg sem sújtaná annyira, mint a törvénykezés eddigi rendjének a megváltoztatása, illetőleg nemzetiségi köntösben való felöltöztetése. Cassandrai jóslatokba nem szeretünk bocsátkozni, de nem állhatjuk meg, hogy ne figyelmeztessük a kormányt, hogy Zanella Richárdban — egy minaitür Supilot dédelget, aki ellen majd szintén akkor kezd el a küzdelmet, amikor már a nyakára nőtt!

UJDONSÁGOK.

— **Garády Viktor előadása.** Garády Viktor, a halbiológiai állomás vezetője és a tengeri halászat kiváló szakirója tegnap délelőtt 10 órakor rendkívül érdekes és tanuságos előadást tartott a fiumei társadalomtudományi kör föléjárására a biológiai állomás helyiségében. Az előadás nagy hallgatóság előtt folyt le s Garády Viktor közel két óra hosszat ismertette a tenger világát. S amennyire csak lehetséges volt két óra alatt, feltárta hallgatói előtt a halak életének a tanát, beszélt: tengerről, annak lakóiról, a halakról szaporodásukról, létért való küzdelmükről, védelmi fegyvereikről a halászatról, haliparról és végül tengerünkről és halpiacunkról. A jelenvolt hallgatóság lelkes éljenzésben részesítette a kitünő előadót, aki megígérte, hogy január havában újból fog előadást tartani, vetített képekkel.

— **A Fiumei áruforgalom szünetel.** Felhivatalosan közlik:

„A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint Fiume állomáson az áruakadályok megtelek, a rendkívül rossz időjárás és hajók hiánya miatt a raktárakból való kifuvározás, illetve az aruknak Fiuméből való elszállítása rendkívül csekély, úgy hogy a Fiumében nagymérvben összetorlódtott áruk már ki nem rakhatók. Ezekre való tekintettel Fiuméba rendelt kocsirakomány raktárakuk telvéletét, élő állatok, romlandó és lisztküldemények kivételével e hónap 9-től kezdve további intézkedésig megszüntették. Utközben levő áruk feltartatnak és a feladók rendelkezésére bocsátják. Amint az időjárás javul, a hűtőanyag feldolgozható lesz, a kortározást azonnal megszüntetik.”

Két hónap alatt immár negyedszer szünetel Fiume felé az áruforgalom, mérhetetlen károkat okozva a magyar kereskedelemnek. A Máv. igyekszik megokolni, hogy mi okozta a forgalom megszüntetését és számokkal is argumentál. Így a számok:

607 vagon kirakatlanul hever az állomáson:

1027 vaggont utban föltartóztattak;

5300 vagon áru pedig elszállításra vár. Fiumében, megtöltve a raktárakat. Azt hisszük azonban, hogy a Máv. ebbe a számba befoglalta az összes Delta kocsikat is, mert tulajdonképpen Fiumében legfeljebb az 5300 kocsinak a fele vár elszállításra. De bármiképpen is álljon a dolog, szomorú tény, hogy míg Ausztriában a Trieszt felé irányuló óriási forgalom fenakadás nélkül bonyolódik le, Fiume felé két hónapban negyedszer kell a forgalmat megszüntetni. Az okokra többször rámutattunk s nem bocsátkozunk ismétlésekbe. Azt azonban megállapíthatjuk, hogy ezeket a botrányos állapotokat tovább tűrni nem szabad.

— **A dalmát vasutak kiépítése ügyében** az osztrák vasúti miniszter által a képviselőház elé terjesztett törvénytervezet szerint a kormány felhatalmazást nyerend, hogy a Rudolfswert-től Mölling-en át Károlyváros irányában az országhatárig (és egy szárazonallal Tschernembl-ig) 18.400.000 korona és Knintől Pridubic irányában az országhatárig 1.400.000 korona költséggel vasutvonalat építsen és azt állami üzembe vegye. A befektetési tőke kötvények kibocsátása útján lesz fedezendő.

— **Az Adria tengerhajózási társaság** részvényeit az utóbbi napokban erősen keresik a tőzsdén. A nagy érdeklődésnek tulajdonítható, hogy a részvények árfolyama 398 koronáról 410 koronára szökött fel. Beavatott körök úgy tudják, hogy ez az áremelés összefügg a társaság új hajóinak a megrendelésével, mivel viszont velejár az új szerződés megkötése.

— **Nincs kivándorló.** A Cunard társaság „Pannonia” gőzöse tegnap délután 5 órakor Newyorkba indult. A hajó mindössze 762 kivándorlót vitt magával. Ilyen kevés kivándorlóval még egy Cunard hajó sem indult el Fiuméből.

— **Új beruházások az Államvasutaknál.** A Magyar Államvasutak üzemi hálózatának kibővítését és a forgalmi zavarok és botrányok megszüntetését egyértelműen követeli az ország. A kereskedelmi kormány feladatai közé sorolta ezeknek a mulasztásoknak pótlását a beruházási 41.400.000 korona összege, amely törvény-

hozási jóváhagyást is nyert építkezésekre, forgalmi eszközök beszerzésére szolgál. A baja-báttaszéki elsőrangú államvasúti fővonal és a Dunahíd építésének költsége ebben a költségvetésben 4.400.000 koronával szerepel. A bajai vasúti hid egyenes összeköttetést teremt a Dunántul s az Alföld között, amelynek útja a baja-báttaszéki s ezzel kancsolatos pécs-báttaszéki vonal lesz. A Államvasut hálózatának kibővítésére szánt beruházási kölcsönből az 1908-ik évi költségben közel 8 millió korona van felvéve olyan vonalak, hidak kiépítésére, amelyek a Pécs-Báttaszék közötti épülő vasútnak fokozottabb mértékben való kihasználását fogják elősegíteni. A fiumei kikötőnek vasúti berendezésekkel való kibővítésére kétféle koronát szánt a 1908-iki költségvetés.

— **A „Szerényi” Fiumében.** Jelentették már, hogy az Atlantichajózási társaság „Szerényi” gőzöse szombaton kikötőnkbe érkezett. A hajó, mint értesültünk, 3200 tonna kőszenet és 1500 tonna kokszot hozott.

— **Új iskolahajó Németországban.** A német iskolahajó-egyesület a napokban az Oldenburgi nagyherceg elnöklése alatt tartott ülésén elhatározta, hogy a hajólegénységi kiképzés céljaira új vitorlás iskolahajót vesz üzembe. A hajók fedélzetén alkalmazott tengerészek, különösen kormányosok számára a német kikötőkben is folyton nagyobb hiány mutatkozik s ezen a helyzeten lesz hivatva segíteni az új iskolahajó. Nálunk, ahol tudvalevőleg tervbe van véve egy iskolahajó létesítése s annak beszerzéséről a szabahajózási törvényben már gondoskodás is történt, napról-napra élénkebben jelentkezik az a szükséglet, hogy nemcsak a hajópródok és hajóosztályok gyakorlati kiképzése valósíttassék meg, mint ahogyan az a tervbe vétetett, hanem a hajómatrózok szakszerű kiképzése is megfontolás tárgyává tétessék.

— **Nagy szénszállítmány.** A „Gradac” osztrák gőzös Mettiből ideérkezett és 1600 tonna kőszenet hozott.

— **A villamosvasút bevételei.** A fiumei városi villamos vasut október havában 160,432 személyt szállított, amiből 17,820 korona volt a bevétele. Az elmúlt év ugyanezen havában bevétel csak 14,392 korona volt, az emelkedés százalékokban tehát 23,8, ami ugyan-csak szép eredmény. Az év elejétől október végéig a fiumei villamos vasuton 1.538,980 utas utazott, amiből 180,472 korona volt a bevétel, míg az elmúlt évben október végéig csak 163,116 korona volt a bevétel.

— **Husak házhoz való szállítása.** A „Vasutas Szövetség” husáruhája a tagokra nézve kellemes újtást hozott be. December 9-étől kezdve a tagok kívánságára a hus házhoz fogják szállítani.

— **Új francia gyorshajó.** Az Atlanti Óceánon folyó nagy harc értékes eredménye a gyorshajók számának megnövekedése a többi irányokban is kezd élni. Legújabbban a párisi Chagnos Reunis hajószállalat építettett Angliában egy 16 és fél csomós gőzhajót, amely a francia kikötők és Afrika nyugoti partjai között fog személyforgalmat közvetíteni. Az „Afrique”, így nevezik az új két csavaros gőzhajót, 76 első, 68 második és 800 fedélközi utas felvételére épül.

— **Új dock Antwerpenben.** Antwerpenben, ahová havonként indítatik egy magyar hajójárat, márciusban egy új szárazdock építéséhez fognak, amely 215 méter hosszú lesz. A vállalkozók élén az N. Goetbloet Fils antwerpeni cég áll.

— **Az Ujság olvasóterme.** Nő, erősödik, gyarapodik, egyre szépül a mi felséges fővárosunk. Ami állítása öltöztetett vágyakozása volt régebben, ma már valóra vált álom: Budapest világváros. Egy kis világvárosias színel Az Ujság is tarkítja a főváros eleven képét. Teremtett egy közhasznú intézményt a fővárosi és vidéki közönségnek és szaporította egy látványossággal a látóvalok tömegét. Az Ujság olvasóterme az, amiről szólunk. A napokban nyílt meg New-York palotában, tehát a főváros egyik legforgalmasabb helyén. Az egész nem egyéb, mint egy pazar pompájú terem, amely reggeltől estig a közönség rendelkezésére áll. Meleg kandalló mellett, a keleti kényelemben sok kellemes, érdekes és hasznos dolgot talál itt együtt a közönség. Minden hirt, minden

eseményt itt tud meg legelőbb. A sürgönyök egész halmaza jelenti majda külföld és a vidék eseményeit, a tudósítók pedig arról gondoskodnak, hogy a fővárosi eseményeket is jóformán a megtörténés pillanatában jelentsék az olvasóterem látogatóinak. Az egyik kirakat táblán a börze árjegyzéseit jelenti Az Ujság, a másikon a rendőri jelentéseket, továbbá a törvényeségi tárgyalótermek híreit, színházi, művészeti, irodalmi eseményeket. Színlapokért, színházi jegyekért se kell a városba futnia Az Ujság látogatójának, Megkapja az olvasóteremben. És ugyanott elintézheti a legtöbb ügyesbajos dolgát. S mindez történik olyan miliuben, ahol gyönyörűség lesz tartózkodni. Fejedelmi pompájú butorok, tisztaság és kényelem az, amire legfőbb gondot fordított Az Ujság. S a művészeti izlés. A falakon legjobb festőink eredeti képei, mellettük hatalmas gobelinek (a zborói kastély Rákóczi-gobelinjei közül).

TAVIRAT. DE TELEFON.

A Ház vasárnapja.

BUDAPEST, dec. 9. A képviselőház tegnap vasárnap délelőtt ülést tartott. Návay Lajos elnök délelőtt tíz és egynegyed órakor nyitotta meg az ülést.

Mikor az elnök elfoglalja a helyét, a függetlenségi éljenzésben törnek ki. A horvátok erre Juth Gyulát eljenzik.

Ezután kilenc horvát képviselő beszél az egyszakaszos felhatalmazási törvényjavaslat ellen. Az elnök majdnem mindegyiktől megvonja a szót, miután eltértek a tárgytól.

A vasárnapi ülésen a néppárt a távollétével tüntetett.

A Ház mai ülése.

BUDAPEST, dec. 9. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnököl.

Kijelenti, hogy Eber Antalt, aki a múlt ülésen azt kiáltotta a horvátok felé, hogy a „fizetett pojacák”, utólag rendretusítja. Ezután kéri a képviselőket, hogy tartózkodjanak a szenvedélyes közbeszólásoktól. Ezután átternek az egyszakaszos törvényjavaslat folytatólagos tárgyalására.

Hics és Murasevics beszél horvát nyelven. Több szónok nem lévén az elnök a vitát berekesztette.

Szünet után Rakovszky István elnököl.

Földes Béla előadó reflektál az elhangzott beszédekre.

Polonyi Géza a zárzó jogával él. Polemizál Szerényi József kereskedelmi államtitkár minapi beszédével.

Az ülés folyik.

Iusth levelez.

BUDAPEST, dec. 8. Iusth Gyula, a képviselőház elnöke levelet intézett Wekerle Sándor miniszterelnökhez, amelyben a Házszabály-revizióról van szó. A levél tartalma nem juttat nyilvánosságra, de bizonyos, hogy a ma délelőtt a Házban tartott miniszteri tanácskozás ezzel a levéllel foglalkozott.

Supilo és Popovich.

BUDAPEST, dec. 9. A mentelmi bizottság ma tárgyalta Supilo Ferenc és Popovics Dusan horvát képviselők mentelmi ügyét, akik az elnökkel szemben engedtlenséget tanúsítottak. A bizottság Popovich Dusan tizenöt napi kizárássra, Supilo Ferencet pedig a Ház megkövetésére ítélte.

A svéd király meghalt.

STOCKHOLM, dec. 8. (Érkezett vasárnap d. e.) Ma reggel 9 óra 15 perckor meghalt Oszkár Svédország királyja. Oszkár svéd király negyedik uralkodója volt a Bernadotte-dinasztiának az egyedülinek, amely Napoleon által alapított. Az elhunyt 1819 január 21-én született Stockholmban, mint I-ső Oszkár királynak másodszületett fia.

Nőül vette 1857-ben Zsófia nassau hercegnőt. 1859-ben atyja I-ső Oszkár (Bernadotte fiának) halála után ennek elsőszületett fia XV. Károly vette át az uralkodást. 1872. szeptember 18-án, midőn XV. Károly utódok nél-

külhal meg, ő lett II-ik Oszkár néven a Svéd- és Norvégok királya.

Hosszu uralkodása békés és nyugodt volt. Csak Norvégjának 3 évvel ezelőtt történt elszakadása szomorította meg. Ő volt azonban az első, aki Svédország harcias hangulatával szemben elismerte a szabadságszerető norvég nép kivívott függetlenségét.

1904-ben hosszabb betegség után Zsófia királynővel együtt két hónapot töltött Abbáziában a külön számára kibérelt Jeanette-villában és ez alkalommal gyakran rándult át kocsin Fiuméba, hol Roszner Ervin bárót az akkori fiumei kormányzót rendkívül kitüntette kegyeivel és a királynővel együtt többször volt vendége a kormányzói palotának.

Az új király eskütétele.

STOCKHÖLM, dec. 9. Ma délelőtt összeült az államtanács. Az új király letette az esküt az alkotmányra, azután a királyi család tagjai letették a hűségüket a király kezébe. A miniszterek rendelkezésére bocsátották tárcáikat a királynak, aki további hivatalban maradásra kérte őket. Az új király azután megtartotta első trónbeszédét, melynek végén kijelentette, hogy az *V. Gusztáv* nevet veszi fel és uralkodói jelszava lesz: „A néppel a hazáért”.

A ceremónia végeztével a palota előtt egybegyűlt katonaság és az óriási néptömeg leikes ovációkban részesítette az új királyt.

Kikötősztrájk Triesztben.

TRIESZT, dec. 9. (Saját tudósítónktól.) A trieszti kikötőmunkások tegnap ismét proklamálták a sztrájkot s ma már szünetel a munka az egész kikötőben. Ez már a harmadik kikötősztrájk az idén s jelentőségben nagyobb, károsabb az eddigieknél.

A kikötői sztrájk kitörésének az okai hat hónapos időbe nyúlnak vissza. A munkások hat hónappal ezelőtt memorandumot nyújtottak be a trieszti munkaadók szövetségének, amelyben összegezték a követeléseiket. A munkaadók szövetség huzta halasztotta a választ, s csak most, mikor a munkásszervezet erőlyesen lépett fel, követelve a választ megadását, adta előzékenyen tudtára, hogy nem hajlandó teljesíteni a munkások követeléseit. A választ szombaton tudatva levélben a munkásokkal.

Tegnap reggel, a munkások értekezlete után megkapta a választ a levelére a munkaadók szövetsége. A szervezeti munkások titkarsága bejelentette, hogy a munkásoknak szombaton este 8 órakor a Fenice színházban tartott értekezletének határozatából kifolyólag a kikötői munkások sztrájkba lépnek s hétfőn reggel már nem állnak a munkához.

A sztrájkolók között vannak az összes kikötőmunkások, a kereskedelmi, szállítványozási cégek és famunkások, szóval mindazok, akik a kikötői munkálatoknál alkalmazásban vannak.

Vasárnap délelőtt 10 órakor újabb értekezlet volt a Fenice-színházban. Elhatározták hogy folytatják a sztrájkot, amíg a munkaadók szövetsége nem teljesíti a követeléseiket. Az értekezlet köszönetet szavazott a magántisztviselők egyesületének, amely szolidaritást vállalt a kikötői munkásokkal, akik viszont szintén szolidaritásnak nyilvánították magukat a magántisztviselőkkel.

TRIESZT, dec. 9. A békéltető tárgyalások a munkások bizottsága és a munkaadók között megkezdődött. *Eredményazonban eddig nincsen s így nem tudni, hogy a bérmozgalom mikor ér véget.*

TRIESZT, dec. 9. A munkaadókat kellemtelen helyzetbe sodorta a kikötői munkások sztrájkja. A rossz időjárás miatt ugyanis ren-

geteg áru vár elszállításra s ha a bérmozgalom csak két napig tart, beáll az árutorlás s a vasutak kénytelenek lesznek az áruforgalmat Trieszt felé beszüntetni.

A helytartó kimerítő jelentés küldött a bérmozgalomról az osztrák kereskedelmi kormányoknak.

A visszavándorlás.

LONCON, dec. 9. A Daily Telegraph-nak azt jelentik Newyorkból, hogy az Európába való visszavándorlás folyton nagyobb méreteket ölt. November 28-ig az Amerikából távozók száma 447 ezret tett ki s minthogy a visszavándorlás még javában folyik, a newyorki kivándorlási iroda bizonyosra veszi, hogy a közel jövőben újabb ötszáz ezer ember tér vissza az ó-hazába. Tapasztalás szerint nagyszámú munkás hagyja el ugyan telenként Amerikát, akik azután a következő tavaszszal ismét visszatérnek, mégis a mostani óriási számok aggasztóak. Ez idő szerint kétszáz ezer visszavándorló van utban hazafelé Európába, akiknek egyharmada olasz. A hazatérők a nyílt tengeren sokat szenvednek a rossz időjárás miatt.

Letartóztatott szerkesztő.

BRASSÓ, dec. 9. A határszéli kapitányság letartóztatta Joanicus Gyula román lap-szerkesztőt, aki román nyelven megjelenő lapjában izgalgó cikkeket írt s most hamis utlevellel Romániába akart szökni, hogy a büntetését elkerülje.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlapelárusító üzletben, Vincenzo de Domini-utca. — Az Ivancich-féle hírlapelárusító üzletben. — A m. kir. délhányagtőzsdeben, Piazza Elisabetta. — Capudi Romualdo likőruztetében, Deak Corso. — Trbojević G. papirkereskedésében Via del Molo. Barbis Giov. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban.

Felolós szerkesztő: Korcsmáros Nándor.
Szerkesztő és lapigazgató: Murai Jenő.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után
5% netto kamatot
írást meg felelnek.
A járadékadót a bank önmaga viseli.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Plessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

A
„Pannonia”
kávéházban

ma és minden este

Horváth Ferencz

jeles baranyai cigány zenekara

hangversenyez.

Egyedüli magyar konyha Fiumében.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Szépláry-rakpart
az Adria-palota mellett.

• VENDEGSZOBÁK OLCSÓ ÁRBAN. •

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI
FIUME, Corso II.

Az őszi és téli idényre

Óriási készleteink érkeztek minden osztályban. Minthogy a legjelentékenyebb gyártók készítményeinek kizárólagos elárulása célunknak van fentartva és tekintettel ama óriási mennyiségekre, melyeket trieszti háznál egytomben vásárolunk, módunkban van a legjobb minőségeket a legmérsékeltbb árakon ajánlani.

Selyem- és gyapjúszövetek.

Brünni szövetek divatos színek, 120 cm. magas 60 krajczár.

Cheviotte nagy választékban 55 krajczártól feljebb.

Igen szép kamarn szövetek, divatos színek 65 krajczártól 4 fnt 50-ig.

Angol szövetújdonóságok 78 krajczártól feljebb.

Szőnyvek és butorszövetek.

Szőnyeggyöngyök (páraként draperiával) 1 fnt 10-50! 35 kr.ig.

Legfinomabb aminier szálonszőnyvek 200+300 22 fnt 50 kr.

Szmirnaszőnyeg-utánadatok 200+300 6 fnt 90 kr.

Futószőnyvek a legnagyobb választékban méterre 20, 28, 38, 50 krajczár, egészen 4 fnt 50-ig.

Alkalmi vétel: Himzett plusz asztalterítők 7 fnt 50 kp.

Barchendek.

Velour flanellette, garantált színek, óriási választékban méterre 25 krajczár.

Flanel-barchend blúzoknak, elsőrendű minőség, sötét színek, 25 kr.

Gyapjú flanel, gyönyörű minták méterre 42 és 65 krajczár.

Ezenkívül legfinomabb csikos és kocziás barchendek ruháknak, valamint barchend-piqué.

Ajánlunk ezenkívül a legelső magyar és osztrák gyárakból fehérnemű-vásznakat és osztrák kiegészítőket.

Alkalmi vétel: Tapestry futószőnyvek 1 fnt 35 kr. gyapjából, méterre

Női- és férfi-fehérnemű.

Egy nagy tétel chiffon-nőing 1 fnt.

Finom chiffon női alkoszoknyák, gazdag hímzés-el 1 fnt 25 kr.

Menyasszonyi kelengyék jutányos áron készítenek ki.

Chiffon férfiingek, jó minőség 1 fnt 70 kr.

fehér férfi-hálóingek legfinomabb kretónból 1 70 kr.

Rendkívüli választék csipkékben, hímzésekben, csipkeszövetekben és valamennyi díszáruban. Gyönyörű női blúz-újdonóságok, női konfekciók, költönyök nők és gyermekeknek és a legválasztékosabb fehérneműk gyermekeknek

Téli trikók.

Bolyhos trikót-ingek férfiaknak drábjá 75, 90 kr., 1 fnt 30 és fejjebb.

Bolyhos trikót-alsónadrágok férfiaknak darabja 85 kr., 1 fnt és fejjebb.

Férfi- és női trikót-alsóingek, kiváló tők 65, 75 kr. és fejjebb.

Fekete és színes női harisnyák 85 kr.ól fejjebb

Ezenkívül a legjobb minőségű tiszta gyapjútrikók, harisnyák, fűzővándók, file d'écot cikkekk s legfinomabb selyemtrikók.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

TRIESZT, CORSO 9. FIUME, CORSO II. BÉCS, GONZAGASSO 14.

Szabott árak! Szabott árak!

Magyar
ség.

Uj vaskereskedés.

Nagy
választék

Fiume és környékének n. é. közönségét tisztelttel értesítjük, hogy a Rauschel-féle divatruizlet eddigi helyiségeiben

(VIA DEL POZZO 2.)

VAS-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
eszközökben nagyszabású új üzletet nyitottunk.

Budapesti nagy szakmabéli cégeknél szerzett eddigi tapasztalataink alapján reméljük, hogy nagybecsű vevőink igényeit úgy ár, mint minőség tekintetében a legteljesebb mértékben ki fogjuk elégíteni.

A n. é. közönség szives támogatását kéri

mely tisztelttel

WELLMANN TESTVÉREK.

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ÁTELLÉNÉBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének i. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt

uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölt húst különlegességeket, napoként hozatok valódi bécsi virsliket és azokat helyi szőlőből melegen is főzölgetem.

Sajter hízott baromfiak, kacskák, libák, húsok, lokosaitve, hidegen és melegen.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, esemegék állandóan raktáron.

A kőbányai polgári serfőzde sokszor díjazott és közkedvelt világos palacsokréteg jégbe hűtve palacsokban is árusítom. Bel- és külföldi boraim a legkitűnőbbek.

Szakkértelemmel rendezek buffetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít

KUHNY GYULA.

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palacsokban.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

A
„De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

KURZ FRIGYES

szobafestő

czimfestő és mázoló,

Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és díszlet-
festést, mázolást a legegyszerűbb
kiviteltől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-
eimtáblák készítését a legmo-
dernebb kivitelben a legolcsóbb
árak mellett.

A n. é. közönség szives párt-
fogását kéri

mely tisztelttel

KURZ FRIGYES

Vicolo del Pino 9. szám.

CRNKOVIC

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A tórdó központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 percrenyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitűntetve a német orvos kong-
resszus által.

Eredeti magyar és német fajborok va-
lamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

FEGYVEREK

vadászati-, sport- és vívóeszközök
stb. nagy raktára

Leonessa Vincenzo

FIUME, Via Andrássy 17. sz.

az Ungvári & Bonardon triestini cég főképviselete, Alumínium szilárk egyedüli raktára.

Mechanikai és fegyverkovács - műhely.

Dinematograf „EDISON“

Működőanyagok-talazka

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszébb és legkülönösebb ve-
títési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényel-
mos üléssekkel berendezett színház.

Állandó előadások d. n. 4/5-6 ól
kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók
a pénztárnál.

LIEBL ISTVÁN

MONTE VERDE

vendéglője a Jelačić kaszárnyával
szemben.

Kitűnő magyar konyha

Hamisítatlan magyar borok.

Kőbányai polgári sör.

Olcsó havi előfizetések.

Fedett tekepálya.

Szálloda és Penzió
LACKNER

ABBAZIA, Reichsstrasse.

Gyönyörű tengeri kilátás majd-
nem minden szobából.

Magyarok kedvence lakhelye.

OLCSÓ ÁRAK.

Elsőosztály és pontos kiszolgálás.

Fürdő a házban.

Villanyvilágítás

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

PENSIO STEINACKER

ABBAZIA

A WANDLBAHN KÖZELÉBEN.

Kitűnő KOSER konyha.

Elegáns balkonos szobák gyönyörű ten-
geri kilátással.

Családok részére nagy kedvezmény

Méréselt árak. Figyelmes kiszolgálás.

„Antoniushof“

ABBAZIA, Reichsstrasse.

(KÖZVETLEN A KURPARK MELLETT.)

Kellően otthonos szobák és magánosok részére.

Modern bútorzatu, szép barátságos
szobák.

Villanyvilágítás. Méréselt árak.

Nagy meglepetés!

Az életben soha vissza nem térő alkalom!

600 darab 1 frt. 95 kr.!

Egy gyönyörű aranyozott práz, anker óra
láncsal, jól járásért 3 évi jótállással, 1 dí-
vatos selyem férfi-nyakkendő, 3 drb. legf.
zsebknő, 1 remek férfigyűrű utánzótt drá-
gákóval, 1 igen szép finom női ékszer-
készlet, mely áll 1 pompás nyaklánc ke-
leti gyöngyökből, 1 divatos hölgyékszer,
pat. zárral, 2 fin. karkötő, 1 pár fülbevaló
pat. kaposcsal, 1 szép zseb-törlőtörök, 1
börpénztárca, 1 pár kezeltőgomb, 3 fokok
doublearany pat. kaposcsal, 1 igen ele-
gáns képeslevelező-p-album, a világ leg-
szébb látkepeivel; 3 tréfás tárgy, nagy mu-
latság fiatalnak és öregnek; 500 szükségtel-
len tárgy, minden házban nélkülözhetetlen.
Mindez összesen az órával együtt, mely
maga magáért a pénzért, csak 1 frt. 95
kr. Szétküldi utánvétellel vagy a pénz elő-
zetes beküldése ellenében

P. LUST, Krakau - 587. sz.

Bécsi központi áruháza.

U. i. Meg nem feleltört a pénzt visszaküldöm.

A Budapest-Kőbányai Első Magyar
RÉSZVÉNY SERFŐZŐDEFiumei főraktára: Via Bisella 4.
TELEFON 400.

Ajánlja napoként friss töltésű

palacsokréteit és
„GOLIAT“gyógyhatású hírneves
duplamaláta - sörét25 palacsok rendelést
bermentve szállítunk házhöz.

NYOMTATOTT A QUARNERO NYOMTÁRSÁGON, FIUME